

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 93. szám
2016/8.

Megjelenik havonta

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő:
Tóthpál Tamás

(tothpaltamas@gmail.com)

Szerkesztők:

Pál Gyöngyi, Szima Csilla

Az én borszéki vándortáborom**KOVÁCS D. ZSUZSA**

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület 25. vándortáborát a gyergyói osztály szervezte a jubileumhoz méltó módon a természeti szépségekben bővelkedő, gyógyító ásványvizekben gazdag Borszéken. És hogy miért éppen Borszéken? Ez az a hely, amelyről Orbán Balázs azt írja: „Szébb és minden tekintetben érdekesebb vidéket alig lehet képzelni Borszék környékénél, mint ha a mindenható természet egy varázskertbe akarta volna foglalni az isteni jótékonyág e helyét, hogy azt ne csak hasznosná, hanem gyönyörködtetővé is tegye.” Ezenkívül ez az egyetlen hely a Kárpát hazában, ahonnan öt hegységbe túrázhatunk: innen elérhetők a Gyergyói-havasok, a Kelemen-havasok, a Besztercei-havasok, a Csalhó-hegység és a Hagymás-hegység. No meg az sem utolsó szempont, hogy a kommunizmus évei alatt lezüllesztett egykori hírneves üdülőhely ébredezik Csipkerózsika-álmából, jól tesz neki a hírverés.

Jó volt ennyi embert látni Borszéken – mondta a helyi polgármester a táborzáró ünnepségen. Nekünk pedig jó volt ott lenni! A vándortábor résztvevőinek száma először haladta meg az ezeröttszázat, pontosabban 1501-en voltunk, 809-en Erdélyből, több mint hatszázán Magyarországról, de volt angol, holland és ausztráliai résztvevő is. A legfiatalabb táborlakó három és fél hónapos volt, a legidősebb 82 éves. Kolozsvárról 46 EKE-tag vett részt a táborban. És ott volt a harang is, kondulása jelezte a tábor nyitását, illetve zárását. A három túranapon több mint háromezer ember kirándult, ki-ki erőnléte szerint.

A húszféle meghirdetett túra között volt könnyű, nehéz, még nehezebb gyalogtúra, honismereti kirándulás, gyerek-túra, kerékpáros-túra, mindenki igényei szerint választhatott, persze, ha idejében érkezett. Ugyanis ebben a táborban fordult elő először, hogy a hivatalos tábornyitó előtt némelyik túrára már beteltek a helyek. Így megtörtént, hogy egyesek nem ott vagy nem akkor túráztak, ahogy előre eltervezték, de a sok lehetőség közül végül sikerült mindenkinek tetszése szerint választani. Akik fürödni akartak, azt is megtehették a nemrég felújított Ósáros fürdő borvizes medencéiben, vagy a Tündérvölgy lábátatiban. Jómagam sem juthattam el minden eseményre, a párhuzamosan futó programokat tekintve ez nem is lett volna megvalósítható, mégis sikerült maradandó élményekben részesülnöm.

A Tászkok-tetőre induló túra résztvevői nemcsak az ott még ma is látható rovásírásos kövekkel és történetükkel ismerkedhettek meg, hanem a zarándoklat szellemével is. Az út egy szakaszát beszélgető szakasznak nevezte a túravezető és arra kérte a résztvevőket, hogy mindenki válasszon magának egy beszélgetőtársat – lehetőleg olyant, akit addig nem ismert –, és útközben beszélgesse a hitükről, a velük történt különleges eseményekről, azok megéléséről. Utána következett a csendes szakasz, amelynek során mindenki csendben folytatta útját, magába mélyedve, elmélkedve. Így érkeztünk meg a Tászkok-tetőre, ahol a Hazajárok stábjá már várt ránk. Az itt készült felvétel szeptember végén vagy október elején lesz látható a *Duna tévében*.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Az Égett Butka felé menet

Az Égett Butkán az első világháborús emlékhelyeket kerestük fel. A tetőről páratlan kilátásban volt részünk, de ott voltak a sebek is. Száz év telt el az első világháború rengeteg áldozatot követelő véres ütközetei óta, de még ma is jól látszanak az egykori lövészárkok, futóárkok, bunkerek, sziklába vajt alagutak, bombatölcsérek nyomai. Elgondolni is szörnyű, hogy mi lehetett itt száz évvel ezelőtt. Főhajrással és egy percnyi csenddel adóztunk az itt életüket vesztett hősöknek.

A szépséges Csalhót is sokan keresték fel, a három túranapon több mint 250 ember kirándult

ide. Az első két napon gyönyörű idő volt, ám a harmadik napon haragos arcát is megmutatta a Csalhó. Az 1904 m magas Tóka-csúcsra még napsütésben érkeztünk, de hirtelen beborult, és alig értünk le a csúcstővében álló meteorológus házhoz, már zúdult is a nyakunkba a jégeső. Alig tudtunk bemenekülni. Utána, mintha mi sem történt volna, újból kisütött a nap, folytathattuk utunkat, csak az összegyűlt jég emlékeztetett az ítéletidőre, no meg az útvonal változtatás, mivel egy veszélyes szakaszt kikerülve jutottunk el a Dörgő vízeséshez. Így hosszabb lett az út, nagyobb a szintkülönbség, de épségben végigjártuk a túrát.

A tábor területén mindvégig kézműves foglalkozásokat tartottak nemcsak gyerekeknek, gyógyító sátor működött, könyvbemutatók, vetítéssel egybekötött előadások zajlottak. A tábor utolsó napján különböző játékokat, versenyeket szerveztek a házigazdák. Az ügyességi verseny első díját a Kolozsvári Sasok csapata nyerte, ezúton is gratulálunk nekik. A táborzárás után táborüzet gyűjtöttünk, körülötte nótáztunk, aki még bírta erővel, táncolt is, hisz a zenészek derekasan dolgoztak. Viszontlátásra 2017-ben Háromszéken, a Rétyi Nyírben!

A Csalhó csúcsán, a Tókán (1904 m)**A Dörgő vízesés**

Kós Károly túrák, szolidaritás tüze, EKE-sátor

„Nem gondoltam másra és nem tettem mást, mint szeretettel és lehető hűségesen felrajzoltam benne úgy ahogy láttam és ahogy tudtam a kicsi kalotaszegi világot, a hegyeket és erdőket, a földet és a népet, melyet én vállaltam és amely cserében vállalt engem és amelynek mindent köszönhetek, ami bennem emberi és művészi érték”. (Kós Károly)

PÁL GYÖNGYI

A 7. Kolozsvári Magyar Napok keretében szervezte meg az Erdélyi Kárpát-Egyesület – Kolozsvár 1891 és a Szentimrei Alapítvány a XIII. Kós Károly Gyalogos Emlék- és Teljesítménytúrákat, augusztus 13-án.

Az időjárás kedvezett a teljesítménytúrázóknak, derült, napsütéses nyári idő volt, elviselhető volt a meleg is. A túrák útvonalai azonosak az előző évekből ismert útvonalakkal. A teljesítménytúra lényege, hogy az adott távot szintidőn belül kell teljesíteni, áthaladva különböző ellenőrző pontokon, ahol pecsétet kell begyűjteni, igazolva, hogy a túrázó valóban megtette az általa vállalt útszakaszt.

Az EKE-Kolozsvár 1981 már tizenharmadik alkalommal szervezte meg augusztusban Kós Károly emlékére a teljesítménytúrákat. Kós Károly a tervező, grafikus, néprajzkutató, író és politikus Kalotaszeg kitérő ismerője volt, a transzvilvanizmus egyik atyja. Nem véletlenül választotta magának Sztánát és ebbe a csodaszép környezetbe építette meg a Varjúvárat. Ez volt az otthona és az alkotóműhelye. Itt érezte igazán jól magát, távol a zajos világtól, a Varjúvár csendjében. Kós Károly tervezte meg a sepsiszentgyörgyi székes-múzeumot és kórházat, a kolozsvári Kakasos református templomot, de részt vett a budapesti állatkert épületeinek tervezésében is. Épületei ma is állnak Budapesttől Sepsiszentgyörgyig, de szépíróként is maradandót alkotott. Ragaszkodása a kalotaszegi tájhoz, amelynek legjobb ismerője volt, és a táj népének ragaszkodása őhozzá temetésén nyilvánult meg a legjobban. 1977. augusztus 24-én halt meg, sírja a kolozsvári Házsongárdi temetőben található. Kalotaszeg valamilyen falujának képviselőjében színes népviseletbe öltözött, több ezres tömeg kísérte utolsó útjára. Augusztus közepén Kós Károlynak az emlékére szervezi az EKE-Kolozsvár 1891 ezt az emlék- és teljesítménytúrákat.

Ebben az évben két gyalogos túraútvonalon indultak a résztvevők. 10 km: Sztána, Szentimrei-villa (RAJT) – Csiga-domb (1. ellenőrzőpont/EP) – Riszeg-tető (2.

EP) – Szentimrei-villa (CÉL) és 25 km: Sztána, vasútállomás (RAJT) – Sztána, Református Parókia (1. EP) – Kispetri – Almási-vár (2. EP) – Zsobok (3. EP) – Riszeg-tető (4. EP) – Szentimrei-villa (CÉL).

A 10 km-es táv a Szentimrei villától déli irányba indult a kalotaszegi földúton, a túrán 28-an vettek részt. Néhány kanyar után az út felkaptatott a Csigadombra. A Csigadombot megmászva gyönyörű kilátás nyílt a Kalotaszegi-medencére, majd dél felé haladt az erdőben, a nyeregben az erdő szélén nyugatra fordulva megmászta az Ordományost, majd felért a Riszeg-tetőre (745 m), amely Kalotaszeg legmagasabb pontja. Tavasszal a hegye boroszlán virágai borítják be a tetőt, a helybeliek erős illata miatt riszegvirágnak hívják, innen az elnevezése. Kemény kaptató vezet a tetőre, onnan csodálatos a körkírlátás, északra a Meszes-hegy, délnyugatra a Vigyázó, keletre a Kolozsvár környéki dombok láthatók.

A 25 km-es táv a sztánai állomástól indult Sztánára, majd Kispetri felé, ezen 15-ön vettek részt. Kispetritől egy órányira felért az Almási-várhoz, a sziklás nyereg-ből a gerinc déli ágának élén haladt gyéribb, sűrűbb erdőben, végig a gerincen folytatódott. A tetőről balra Sztána, a Csigadomb, a Riszeg-tető, balra előre Zsobok látszott. A kertek között ereszkedett le az út Zsobokra, innen a felfelé kanyargó szerpentin a vasúti megálló irányába folytatódott a Riszeg-tető felé.

Mindkét túra a Riszeg-tetőt keleti irányba hagyta el. Bokros tisztások mellett, erdő szélén folytatódott az út. Tovább lomberdőben ereszkedett, míg a gerincen jobbra kanyarodva kiért a Sztána völgyébe, ahol már látszott a Varjúvár. Attól jobbra a Szentimrei-villánál volt az ellenőrző pont és a túrák célpontja, ahol a résztvevők oklevelet, kitérőt kaptak és a hagyományos túros puliszkát.

A XIII. Kós Károly Gyalogos Emlék- és Teljesítménytúrák szervezője László Györgyi, pontbírók Csorba Anna (Csigadomb), Tóth Anna-Mária (Almási-vár), Szabó István (Zsobok), Kosztin Erika és Szócs János (Riszeg-tető) voltak.

Ebben az évben elmaradt az 50

km-es gyalogos túra, amelyre nem volt jelentkező, ellenben nagy sikere volt a kerékpáros változatnak, amelyet az EKE – Kolozsvár 1891 szervezett. Ez már a második kiírása volt a Kakasos templomtól a Varjúvárig az alábbi útvonalon haladó Kós Károly Kerékpáros Emlék- és Teljesítménytúrák: Kolozsvár, Kakasos templom (RAJT) – Hója-erdő – Kányafő (1. EP) – Kis-Martonos tető – Bátor-hegy (2. EP) – Kapulat-nyereg – A3 autópálya építőtér – Gorbói országút (3. EP) – Medvepad-domb – Gyerőffy-szöktető – Gyerővásárhely, református parókia (4. EP) – jegenyei menedékház (5. EP) – Ordományos – Riszeg-tető (6. EP) – Sztána, Szentimrei-villa (CÉL) – kalotaszegi út (szállító járművek alternatív állomása). A túrára 47-en indultak, az útvonal nagymértékben terepen haladt, hossza 53 (+6) km. A szervezők által megszabott szintidő 10 óra volt. Az előző heti eső miatt a sáros utak megnehezítették a túra körülményeit, de a szép, napos idő és a táj szépsége kárpótolt a fáradságért. A kerékpáros túra szervezője, Branea Róbert részletesen beszámolt a túráról a *Szabadság* szerdai (2016. aug. 17.) számában.

Az EKE – Kolozsvár 1891 a 7. Kolozsvári Magyar Napokon nemcsak a Kós Károly Emlék- és Teljesítménytúrával vett részt; a rendezvény idején EKE-sátor működött a Farkas utcában, az egyesület fotóklubja pedig *Esti fények* címmel fotókiállítást rendezett a Pata utcai református templom Fehér Galériájában. Augusztus 20-án, Szent István királyunk ünnepe-n a kolozsvári EKE hagyományos rendezvénye a Magyar Szolidaritás tüzeinek meggyújtása. Először 2003-ban, az 1933-as gödöllői cserkész-találkozó hetvenedik évfordulóján lobbant itt is a láng, a Külföldi Magyar Cserkészszövetség kezdeményezése volt, hogy a világ minden táján, ahol magyarok élnek, gyűjtsák meg a Magyar Szolidaritás tüzeit. Kolozsváron a Bácsi-torok egyik tisztásán lángolt fel akkor a Magyar Szolidaritás Tábortüze és azóta minden évben, a kolozsvári EKE szervezésében. Az idén ez alkalommal Kun Zoltán kerékpáros túrát is szervezett, a gyalogos túra szervezője Kovács D. Zsuzsa volt.

Szeptemberi rendezvények

■ **Augusztus 27. (szombat):** Séta a szászfenesi erdőben; Medve-gerinc, Bükk-tető (15 km). Találkozás 8.45 órakor a 9-es autóbussz Bucium utcai megállójában (az M21-es busszal Szászfenesig és vissza). Szervező: Pál István és Pál Gyöngyi.

■ **Szeptember 3. (szombat):** Majláth-kút (18 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Monoky Iván.

■ **Szeptember 4. (vasárnap):** UFO-tisztás (Kerepójána), 10 km. Találkozás 10 órakor a 31-es autóbussz Széchenyi téri megállójában (vagy a végállomáson). Szervező: Szatmári Béla.

■ **Szeptember 7. (szerda):** Séta a Péter-úton (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18 órától közgyűlés az Apáczai-líceumban.

■ **Szeptember 9–11. (péntek–vasárnap):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7.15 órakor az állomáson. Szervező: Bagaméri Tibor. Bejelentkezni telefonon.

■ **Szeptember 10. (szombat):** Gorbó-gerinc-EKE-forrás (20 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Fazakas Ferenc.

■ **Szeptember 11. (vasárnap):** Brüll-kilátó (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Fehér Zsuzsa ♦ Kissebesi vízések (16 km). Szervező: Vlád Pál. Érdeklődni telefonon Kosztin Erikánál.

■ **Szeptember 14. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.

■ **Szeptember 15. (csütörtök):** Túraszervezők tanácskozása és választmányi gyűlés 18 órától a székházban.

■ **Szeptember 16–17. (péntek–szombat):** Kétnapos kerékpáros túra Pádisra. Szervező: Szima Márton. Érdeklődni telefonon.

■ **Szeptember 17. (szombat):** Árpád-csúcs (20 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervezők: Tatár Ferenc és Antal Ferenc.

■ **Szeptember 18. (vasárnap):** Leányvár-EKE forrás (20 km, 500 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor a 9-es autóbussz Bucium utcai megállójában (M21-es busszal Szászfenesig). Szervező: Csorba Anna.

■ **Szeptember 20–22. (kedd–csütörtök):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7.15 órakor az állomáson. Szervező: Bagaméri Tibor. Bejelentkezni telefonon.

■ **Szeptember 21. (szerda):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.

■ **Szeptember 24–25. (szombat–vasárnap):** Ady Endre emléktúra Csucsán. Szombaton (Réz-hegység; a Fekete Ponor-tető három vízlelete (Serdos, Berettyó, Kisberettyó), 25 km, 900 m szintkülönbség, menetidő 9 óra. Vasárnap: Edömér-gerinc-Szurdok-völgy, 13 km, 500 m szintkülönbség, menetidő 5 óra. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon.

■ **Szeptember 24. (szombat):** Szalonnasütés Slamovicsnál (12 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervezők: Tatár Ferenc és Antal Ferenc.

■ **Szeptember 28. (szerda):** Rejtett-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.

■ **Október 2. (vasárnap):** Ökrök-völgye és a Barátka völgyi kilátók (16 km, 400 m szintkülönbség), vonattal (TFC) Barátkáig. Találkozás 7.10 órakor a vonatállomáson. Szervezők: Pál Gyöngyi és Pál István.

■ **Október 7. (szerda):** Séta a Péter-úton (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta. ♦ 18 órától közgyűlés az Apáczai-líceumban.

■ **Szolgálatos napok a székházban** (Kolozsvár, Cardinal Iuliu Hossu/Fürdő utca 20. sz., 13-as ajtó): csütörtökön 17–18 óra, kedden 10.30–12.30 óra között. ♦ **EKE fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban. ♦ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–18 óra között a székházban.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Antal Ferenc 0746-028039
 Bagaméri Tibor 0742-776930
 Csorba Anna 0740-407652
 Fazakas Ferenc 0752-640319
 Fehér Zsuzsa 0758-405444
 Kiss János 0364-807639
 Kosztin Erika 0746-055926
 Monoky Iván 0740-079401
 Pál Gyöngyi 0742-373546
 Pál István 0264-572663
 Székely Lavotta 0748-036290
 Szima Márton 0766-703575
 Titkár: Etédi József 0745-029946 és Székely Lavotta

Rendezvényeire minden érdeklődőt szeretettel vár az EKE – Kolozsvár 1891!

A 25 km-s túrázók a Riszeg-hegy tetején